

SPIS TREŚCI

Podziękowania	
Wprowadzenie	
Teoria	
Literatura w teorii	
Powieść i naród	
Stawianie oporu teorii	
Pojęcia	
Zmienne koleje tekstu	
Znak. De Saussure i Derrida o arbitralności	
Performatyw	
Interpretacja. W obronie „nadinterpretacji”	
Wszechwiedza	
Praktyki krytyczne	
Kiepskie pisarstwo i dobra filozofia	
Pisarstwo krytyczne	
Uprawianie badań kulturowych	
Komparatystyka literacka – nareszcie	
Wykaz skrótów	
Źródła	
Indeks nazwisk	

.....

Podobno teoria umarła. Gazety i czasopisma ostatnimi czasy zdają się z rozkoszą obwieszczać śmierć teorii, a publikacje akademickie tylko im wtórują. Wszędzie można znaleźć artykuły o „końcu wysokiej teorii” oraz książki pod znamiennymi tytułami *Po końcu teorii*, *Życie po końcu teorii*, *Co pozostało z teorii* i *Czytanie po końcu teorii*, z nielicznymi optymistycznymi wyjątkami: *Przyszłość teorii* lub *Teoria jest ważna*. I choć przeciwnicy teorii od dawna głoszą jej śmierć, by performatywnie wywołać opisywany skutek, to nie tylko oni sięgają po takie tytuły. Skoro czynności, które kryją się pod hasłem teoria, nie stanowią już najnowszego trendu w humanistyce, sami teoretycy, aby nie pozostać w tyle i bronić czegoś, co uznano za pieśń przeszłości, szybko zabrali się za pisanie o teorii po końcu teorii, o

post-teorii i tym podobnych (...) Jednak każdy, kto ostatnimi czasy zasiadał w komisji do spraw stanowisk w instytucie literatury, miał do czynienia z aż nazbyt wyraźnymi dowodami na to, że teoria wcale nie umarła. Na wąskim, akademickim rynku pracy, gdzie każdy wakat wywołuje lawinę aplikacji, można wnioskować o kondycji literaturoznawstwa na podstawie owych zgłoszeń, a wnioski nasuną się same: teoria jest wszędzie. Nawet kandydaci z dziedzin dotąd odpornych i niechętnych teorii, jak sinologia czy mediewistyka, prezentują dziś duże wyrafinowanie teoretyczne – znajomość szerokiego spektrum dyskursów teoretycznych i, co istotniejsze, skłonność do stawiania pytań, których sformułowanie zawdzięczają owym dyskursom: pytań o relacje między literaturą a kulturą popularną, literaturą a polityką, literaturą a siłami globalizacji itp.

Jonathan Culler – (ur. 1944) profesor literatury angielskiej i komparatystyki na Cornell University; jeden z najbardziej wpływowych krytyków literatury w Ameryce Północnej. Jego prace skupiają się głównie na strukturalizmie, krytyce literackiej i teorii literatury. Autor m.in. *Flaubert: The Uses of Uncertainty* (1974); *Teoria literatury. Bardzo krótkie wprowadzenie* (1997) i współredaktor *Just Being Difficult?: Academic Writing in the Public Arena* (2003).